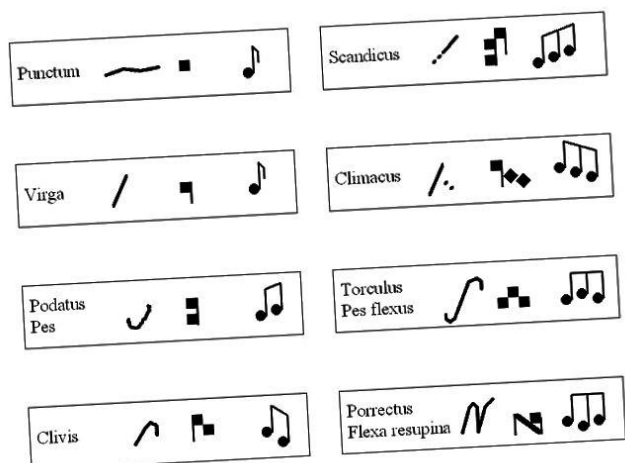

GREGORIJSKI KORAL

Koral je najstarejša oblika enoglasne bogoslužne glasbe. Vsebina je nabožna v latinskem jeziku. Koral se zapisuje z nevmami, koralno notacijo ali menzuravno notacijo. Gregorijanski koral ima dve obliki silabično (recitativno) in melizmatično (pevsko).

Ime tona, zapis z nevmatsko pisavo, zapis z kvadratno notacijo, sodoben zapis.

Primer zapisa gregorijanskega koral.

NOTREDAMSKA ŠOLA

Prosti koncu prvega tisočletja enoglasno petje ni več zadostovalo potrebam takratnega časa, zato se je začelo razvijati večglasno petje: sprva dvo- in triglasno, pozneje večglasno. Nastale so prve večglasne glasbene vokalne oblike.

Skladatelja Leonin in Perotin - delovala sta v notredamski cerkvi v Parizu in sta začetnika šole.

Organum - koralni napev, ki so mu na začetku dodali improvizirano (izmišljeno), kasneje pa komponirano melodijo.

Primer organuma in primerjava srednjeveške in sodobne notacije:

<https://www.youtube.com/watch?v=p9WQlyVPrA>

Motet – večglasna vokalna skladba, ki se je že od 13. stoletja naprej nenehno spreminjala. V času notredamske šole je bilo za motet značilno sočasno nastopanje različnih besedil v posameznih glasovih.

Primer moteta zapisanega v sodobni notaciji: <https://www.youtube.com/watch?v=vJbqL80-Hq0>

VITEŠKA LIRIKA

Proti koncu 11. stoletja se je začela pojavljati posvetna glasba **trubadurjev** in **truverjev**. V 12. in 13. stoletju se pojavijo **minesengerji** v Nemčiji, v 14. in 15. stoletju pa se imenujejo **majsterzengerji**. Minezengersko gibanje je doseglo višek okoli leta 1200 in se končalo s propadom viteštva v 13. stoletju. Mojstri pevci so prepevali še v 16. stoletju.

Vsebine pesmi: junaška dejanja, poveličevanje žena in Marije, vojskovanje, spretnost, humor in politika.

Predstavniki: Adam de la Halle, Walther von der Vogelweide, Oswald Wolkenstein.

Primer viteške lirike Adam de la Halle – Le jeu de Robin et Marion:

<https://www.youtube.com/watch?v=zNNm-wnfZ-U>

Srednjevešk
a glasbila (od
leve proti
desni):
harfa,
piščal,
ropotulja,
fidel,
ropotulja,
rebek.

TABULATURA

Za petje in ustvarjanje so mojstri pevci imeli poseben pravilnik, ki se je imenoval TABULATURA. Pravila o nazivih so bila zelo stroga:

»Učenec je tisti, ki se šele uči brati tabulature; prijatelj šole postane tisti, ki dobro pozna vsa pravila tabulature; pevec je tisti, ki pozna najmanj pet do šest melodij; pesnik je tisti, ki na dano melodijo sam napiše besedilo; mojster je tisti, ki si sam izmisli besedilo in melodijo.«

HANS SACHS

Med najbolj znanimi mojstri pevci je bil Hans Sachs iz Nürnberga, ki ga je v svoji operi Mojstri pevci nürnberški opisal skladatelj Richard Wagner. Potujoči pevci so morali obvladati veliko veščin. Biti so morali dobri pevci, inštrumentalisti, pesniki, akrobati, znati so morali oponašati glasove živali in razveseljevati ljudi.

Wagnerjeva opera: <https://www.youtube.com/watch?v=2KRj8GKGocs>